

Kanun Numarası	5626
Başlığı	TÜRKİYE CUMHURİYETİ ZİRAAT BANKASI, TÜRKİYE HALK BANKASI ANONİM ŞİRKETİ VE TÜRKİYE EMLAK BANKASI ANONİM ŞİRKETİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
Kabul Tarihi	18/04/2007
Kabul Edildiği Birleşim	22.Dönem 5.Yasama Yılı 90.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	19/04/2007
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	25/04/2007
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	Onay
Resmi Gazete Tarihi	26/04/2007
Resmi Gazete Numarası	26504
Diğer Bilgiler	Son Dönem Teklif Bilgileri ve Komisyon Raporları
İmza Sahipleri	Kanun Teklifinin Metni
Dönemi ve Yasama Yılı	22/5
Esas Numarası	2/988
Başkanlığa Geliş Tarihi	21/03/2007
Teklifin Başlığı	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
Teklifin Özeti	Anonim Şirket statüsünde olan söz konusu Bankaların yeni personel istihdamında Yönetim Kurullarının yetkili kılınması öngörülmektedir.
Teklifin Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	27/03/2007	09/04/2007	Raporunu Verdi	09/04/2007

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 1392

Kanun Numarası: 5626

AYRIŞIK OY

KAMU BANKALARININ ÖZELLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN YASAMA SÜRECİ

1- Ziraat, Halk ve Emlak Bankalarının özelleştirilmesi amacıyla 15 Kasım 2000 tarihinde 4603 sayılı Yasa kabul edilmiştir. Bu yasa ile;

. Üç bankanın özelleştirilmesi için üç yıllık bir süre öngörülmüştür. Bu sürenin bir defaya mahsus olmak üzere yarısına kadar uzatılabilmesi amacıyla da Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

. Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte bankalarda kamu personel rejimine göre görev yapan personelden isteyenlere mevcut statüsü ile çalışma hakkı, istekleri halinde ve yönetim kurulunca uygun görülenlere özel hukuk hükümlerine göre çalışma hakkı, isteyenlere de diğer kamu kurumlarına nakil hakkı verilmiştir.

. Emekliliğini hak edenlere ise emekli olmaları halinde kıdem tazminatlarının yüzde 20 fazlasıyla ödenmesi kararlaştırılmıştır.

2- Daha sonra, 20 Haziran 2001 tarihli ve 4684 sayılı yasa ile Bankaların Yönetim Kurullarına, personelin rızası aranmaksızın dilediği personeli diğer kamu kurumlarına nakletme yetkisi verilmiştir.

3- 30 Ocak 2002 tarihli ve 4743 sayılı Yasa ile ise kamu personel rejimi çerçevesinde çalışan personelden yönetim kurulunca özel hukuk hükümlerine göre çalışması uygun görülmeyenlerin veya çalışmak istemeyenlerin 31.12.2002 tarihinden sonra anılan bankalarda çalışmayacağı hükmü getirilmiştir.

4- 4603 sayılı Yasa ile özelleştirme için verilen üç yıllık sürenin 25 Kasım 2003 tarihinde dolmuş ancak Bakanlar Kurulunca süre uzatımına gidilmemiştir. 16 Temmuz 2004 tarihli ve 5230 sayılı Yasa ile anılan süre 'üç' yıldan 'beş' yıla çıkarılmıştır.

5- 5230 sayılı Yasa ile de Pamukbank'ın 3000 civarında personeli Halk Bankasına aktarılmıştır.

6- Anılan bankaların özelleştirilmesine ilişkin "beş" yıllık süre 10 Ocak 2007 tarihli ve 5572 sayılı Yasa ile "on" yıla çıkarılmıştır.

UYGULAMA

Yasama sürecinden de görüleceği üzere öncelikle personelin rızasına dayalı olan uygulamalar, yapılan değişikliklerle yönetimin takdirine bırakılmıştır. Yasanın esas amacı olan özelleştirmeye yönelik norm kadroların oluşturulması için tüm yasal değişiklikler eksiksiz olarak yapılmıştır. Bu süreçte:

. Emlak Bankası kapatılarak, 10 bin civarındaki personeli Ziraat ve Halk Bankalarına aktarılmıştır.

. 2001-2002 yılları arasındaki dönemde her iki bankadan yaklaşık olarak 18 bin kişi emekliye sevk edilmiştir. Bunların bir kısmı kendi isteği ile emekli olurken büyük bir kısmı da bir başka illere yapılan tayinler nedeniyle emekli olmak zorunda kalmıştır.

. 2001-2002 yılları arasında her iki bankadan yaklaşık 15 bini aşkın personel bankaların yönetim kurullarınca verilen yetkiye dayanılarak istihdam fazlası personel olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede Ziraat Bankasından toplam 9143, Halk Bankasından ise 6649 kişi ihtiyaç fazlası olarak diğer kamu kurumlarına gönderilmiştir. İstihdam fazlası olarak belirlenen 15 bini aşkın personelin isminin Devlet Personel Başkanlığına bildirilmesi sonucu söz konusu personel 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarına ilişkin Yasanın 22 nci maddesi uyarınca bankacılık mesleği ile ilgisi bulunmayan diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmiştir.

. Nakledilen personelin büyük bir kısmı Şef, Şef Yardımcısı, Memur, Veznedar, Koruma ve Güvenlik Görevlisi gibi bankacılık hizmetlerini yürüten esas kadrolardaki personeldir.

. Diğer kamu kurumlarına nakledilen personelin büyük çoğunluğu bankacılık mesleği ile uzaktan yakından ilgisi bulunmayan Millî Eğitim, Sağlık, Tarım, Orman, İçişleri, Kültür ve Turizm Bakanlıkları ve Üniversitelere atanmıştır.

. Nakledilen personelden Müdür ve Müdür Yardımcısı konumundaki yaklaşık 400 kişi alt unvan olan Araştırmacı kadrolarına, Bankalarda memur iken görevde yükselme sınavı sonucu Şef Yardımcısı olan 2.000'e yakın kişi de memur kadrolarına atanmıştır. Diğer atamalarda da unvan kayıpları meydana gelmiştir.

.Yapılan atamalar sonucu 4046 sayılı Yasanın 22 nci maddesine göre atanılan kadronun ücreti, bankadaki en son aldığı ücrete eşitleninceye kadar maaşlar dondurulmuştur. Bu nedenle söz konusu personel dört yıldan beri kamu görevlilerine yapılan yasal maaş artışlarından mahrum edilmiş durumdadır. 2002 yılından itibaren memurlara yapılan yasal maaş artışları dikkate alındığında personelin kaybı yüzde 60 civarındadır.

. Atanan personel yeni kurumlarında herhangi bir hizmet içi eğitim ve uyum programına tabi tutulmamış, ihtiyaç fazlası (adeta işe yaramaz personel) olarak bakılması nedeniyle dışlanmış, kariyeri ve bilgi birikimi gözardı edilerek önemli bir işgücü potansiyeli israf edilmiştir.

ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR

Kamu Bankalarındaki 62 bin personelden yaklaşık 32 bininin yoğunluğu 2002 yılında olmak üzere, iki yıl içerisinde gerek emekliye sevk edilmesi gerekse diğer kamu kurumlarına nakledilmesi nedeniyle ortaya bazı hukuki sorunlar çıkmıştır. Bu sorunları şu şekilde sıralayabiliriz:

. İstihdam fazlası personelin belirlenmesi yetkisi yasa ile bankaların yönetim kurullarına verilmesine rağmen bu yetki yönetim kurullarının kararı ile yönetim kurulu murahhas üyesine devredilmiştir. İstihdam fazlası personelin belirlenmesi, yetki devrine dayanarak murahhas üye tarafından yapılmıştır. Söz konusu yetki devrine ilişkin yönetim kurulu kararının ilgili maddeleri Danıştay 5. Dairesince iptal edilmiştir.

. Danıştayın iptal kararı nedeniyle 2002 yılında açılan ve idare mahkemelerinde devam etmekte olan 1500 civarında dava personelin lehine sonuçlanmıştır. Söz konusu personel bankadaki eski görevine iade edilmiş ancak özel hukuk hükümlerine göre çalışma istekleri kabul edilmeyerek ikinci defa istihdam fazlası olarak diğer kamu kurumlarına nakledilmiştir.

Söz konusu personel tekrar yargıya başvurmuş ve bu davalar da personelin lehine sonuçlanmaya başlamıştır.

. İlk atandıkları tarihte dava açmayan personelden yaklaşık 2500 kişi ise Danıştayın verdiği iptal kararından sonra eski görevlerine iade istemiyle dava açmıştır. Bu davaların yargı süreci devam etmektedir.

. Halen herhangi bir şekilde yargı yoluna başvurmeyen personelin büyük bir bölümü ise diğer davaların sonucunu beklemektedir.

. Diğer taraftan, 2002 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu kararı ile özelleştirme sürecindeki kamu bankalarına yazılı sınav ile ancak mevcut personelinin yüzde 1'i kadar açıktan atama yoluyla personel alınması kararlaştırılmıştır. Karar uyarınca da personel alımı daha önceden yapılmıştır. Ancak 2004 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı ile söz konusu sınırlama kaldırılmıştır. Bu sınırlamayı kaldıran Bakanlar Kurulu kararının iptali için açılan davada Danıştay 5. Dairesi yürütmenin durdurulması istemini reddetmiş, ancak karar İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz edilmiştir. İdari Dava Daireleri Kurulu 22/12/2005 tarihinde personel alımına izin veren Bakanlar Kurulu kararının yürütmesini durdurmuştur.

Görüldüğü gibi kamu bankalarının yeniden yapılandırılması ve özelleştirilmesine ilişkin süreç bir dizi hukuki sorunla doludur.

ÖNERİ

Kamu bankalarının özelleştirilmesine ilişkin uygulamalar sonucu ortaya çıkan sorunlar halen devam etmektedir. Kamu bankalarının nihai aşamada özelleştirilmesi amacıyla çıkarılan 4603 sayılı Yasada özelleştirmeye ilişkin öngörülen süreler aşılmış ve hedefler değiştirilmiştir. Ancak personelin rızasını öngören hükümler tamamen ortadan kaldırılarak idarenin tek yanlı kararı esas alınmıştır.

Konu bu çerçevede ele alındığında Teklifin belirtilen süreçte yaşananlardan kaynaklanan sorunları çözecek bir niteliğe sahip olmadığı ortaya çıkmaktadır. 4603 sayılı Kanunun yayımı tarihinde bankalarda çalışan ancak istihdam fazlası personel olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilen personelden halen çalışmaya devam edenlere gerekli şartları taşımaları ve istekleri halinde öncelik verilir yönünde bir hükmün olmaması Teklifin en önemli eksikliğidir.

M. Akif Hamzaçebi Trabzon	Mehmet Mesut Özakcan Aydın	A. Kemal Deveciler Balıkesir
A. Kemal Kumkumoğlu İstanbul	Birgen Keleş İstanbul	Kemal Kılıçdaroğlu İstanbul
Bülent Baratalı İzmir	Gürol Ergin Muğla	Kazım Türkmen Ordu
	Enis Tütüncü Tekirdağ	